

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಂಡೇ

॥ ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ನಭಸೋಽವತೀರ್ಣೇನ ವಿಭೀಷಣೇನ ಶ್ರೀರಾಮಚರಣಯೋಃ
ಶರಣೀಕರಣಂ ಶ್ರೀರಾಮಪೃಷ್ಟೇನ ತೇನ ರಾವಣಶಕ್ತೇಃ ಪರಿಚಯದಾನಂ
ರಾವಣವಧಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ವಿಭೀಷಣಂ ಲಂಕಾರಾಜ್ಯೇ ಚಾಭಿಷಿಚ್ಯ
ತತ್ಸ್ಮತ್ಯೈವ ತಸ್ಯ ಸಮುದ್ರತಟೇ ಉಪವೇಶನಂ

ರಾಘವೇಣಾಭಯೇ ದತ್ತೇ ಸನ್ನತೋ ರಾವಣಾನುಜಃ |
ವಿಭೀಷಣೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಭೂಮಿಂ ಸಮವಲೋಕಯತ್ || 6.19.1 ||

ಖಾತ್ ಪಪಾತಾವನಿಂ ಹೃಷ್ಟೋ ಭಕ್ತೈರನುಚರಃ ಸಹ |
ಸ ತು ರಾಮಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನಿಪಪಾತ ವಿಭೀಷಣಃ || 6.19.2 ||

ಪಾದಯೋರ್ನಿಪಪಾತಾಥ ಚತುರ್ಭಿಃ ಸಹ ರಾಕ್ಷಸೈಃ |
ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ತದಾ ವಾಕ್ಯಂ ರಾಮಂ ಪ್ರತಿ ವಿಭೀಷಣಃ || 6.19.3 ||

ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಚ ಯುಕ್ತಂ ಚ ಸಾಂಪ್ರತಂ ಸಂಪ್ರಹರ್ಷಣಂ |
ಅನುಜೋ ರಾವಣಸ್ಯಾಹಂ ತೇನ ಚಾಸ್ಮ್ಯವಮಾನಿತಃ || 6.19.4 ||

ಭವಂತಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಂ ಗತಃ |
ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾ ಲಂಕಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿ ಚ || 6.19.5 ||

ಭವದ್ಗತಂ ಹಿ ಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಜೀವಿತಂ ಚ ಸುಖಾನಿ ಚ |
ತಸ್ಯ ತದ್ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಮೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ || 6.19.6 ||

ವಚಸಾ ಸಾಂತ್ವಯಿತ್ವೈನಂ ಲೋಚನಾಭ್ಯಾಂ ಪಿಬನ್ನಿವ |
ಆಖ್ಯಾಹಿ ಮಮ ತತ್ತ್ವೇನ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಬಲಾಬಲಂ || 6.19.7 ||

ಏವಮುಕ್ತಂ ತದಾ ರಕ್ಷೋ ರಾಮೇಣಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾ |
ರಾವಣಸ್ಯ ಬಲಂ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತುಮುಪಚಕ್ರಮೇ || 6.19.8 ||

ಅವಧ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಗಂಧರ್ವೋರಗಪಕ್ಷಿಣಾಂ |
ರಾಜಪುತ್ರ ದಶಗ್ರೀವೋ ವರದಾನಾತ್ ಸ್ವಯಂಭುವಃ || 6.19.9 ||

ರಾವಣಾನಂತರೋ ಭ್ರಾತಾ ಮಮ ಜ್ಯೇಷ್ಠಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್ |
ಕುಂಭಕರ್ಣೋ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಶಕ್ರಪ್ರತಿಬಲೋ ಯುಧಿ || 6.19.10 ||

ರಾಮ ಸೇನಾಪತಿಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಹಸ್ತೋ ಯದಿ ತೇ ಶ್ರುತಃ |
ಕೈಲಾಸೇ ಯೇನ ಸಮರೇ ಮಣಿಭದ್ರಃ ಪರಾಜಿತಃ || 6.19.11 ||

ಬದ್ಧಗೋಧಾಂಗುಲಿತ್ರಾಣಸ್ತ್ವವಧ್ಯಕವಚೋ ಯುಧಿ |
ಧನುರಾದಾಯ ಯಸ್ತಿಷ್ಠನ್ನದೃಶ್ಯೋ ಭವತೀಂದ್ರಜಿತ್ || 6.19.12 ||

ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸುಮಹದ್ವ್ಯಾಹೇ ತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ಹುತಾಶನಂ |
ಅಂತರ್ಧಾನಗತಃ ಶ್ರೀಮಾನಿಂದ್ರಜಿದ್ಧಂತಿ ರಾಘವ || 6.19.13 ||

ಮಹೋದರಮಹಾಪಾರ್ಶ್ವ ರಾಕ್ಷಸಶ್ಚಾಪ್ಯಕಂಪನಃ |
ಅನೀಕಪಾಸ್ತು ತಸ್ಯೈತೇ ಲೋಕಪಾಲಸಮಾ ಯುಧಿ || 6.19.14 ||

ದಶಕೋಟಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ರಕ್ಷಸಾಂ ಕಾಮರೂಪಿಣಾಂ |
ಮಾಂಸಶೋಣಿತಭಕ್ಷ್ಯಾಣಾಂ ಲಂಕಾಪುರನಿವಾಸಿನಾಂ || 6.19.15 ||

ಸ ತೈಸ್ತು ಸಹಿತೋ ರಾಜಾ ಲೋಕಪಾಲಾನಯೋಧಯತ್ |
ಸಹ ದೇವೈಸ್ತು ತೇ ಭಗ್ನಾ ರಾವಣೇನ ದುರಾತ್ಮನಾ || 6.19.16 ||

ವಿಭೀಷಣಸ್ಯ ತು ವಚಸ್ತಚ್ಛುತ್ವಾ ರಘುಸತ್ತಮಃ |
ಅನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಮನಸಾ ಸರ್ವಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ || 6.19.17 ||

ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಪದಾನಾನಿ ರಾವಣಸ್ಯ ವಿಭೀಷಣ |
ಆಖ್ಯಾತಾನಿ ಚ ತತ್ತ್ವೇನ ಹ್ಯವಗಚ್ಛಾಮಿ ತಾನ್ಯಹಂ || 6.19.18 ||

ಅಹಂ ಹತ್ವಾ ದಶಗ್ರೀವಂ ಸಪ್ರಹಸ್ತಂ ಸಹಾತ್ಮಜಂ |
ರಾಜಾನಂ ತ್ವಾಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಸತ್ಯಮೇತಚ್ಛ್ರಣೋತು ಮೇ || 6.19.19 ||

ರಸಾತಲಂ ವಾ ಪ್ರವಿಶೇತ್ ಪಾತಾಲಂ ವಾಪಿ ರಾವಣಃ |
ಪಿತಾಮಹಸಕಾಶಂ ವಾ ನ ಮೇ ಜೀವನ್ ವಿಮೋಕ್ಷ್ಯತೇ || 6.19.20 ||

ಅಹತ್ವಾ ರಾವಣಂ ಸಂಖ್ಯೇ ಸಪುತ್ರಜನಬಾಂಧವಂ |
ಅಯೋಧ್ಯಾಂ ನ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತ್ರಿಭಿಸೈರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಶಪೇ || 6.19.21 ||

ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ತಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯಾಕ್ಷಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಃ |
ಶಿರಸಾಽಽವಂದ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವಕ್ತುಮೇವಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ || 6.19.22 ||

ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ವಧೇ ಸಾಹ್ಯಂ ಲಂಕಾಯಾಶ್ಚ ಪ್ರಧರ್ಷಣೇ |
ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾಪ್ರಾಣಂ ಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಚ ವಾಹಿನೀಂ || 6.19.23 ||

ಇತಿ ಬ್ರುವಾಣಂ ರಾಮಸ್ತು ಪರಿಷ್ಟಜ್ಯ ವಿಭೀಷಣಂ |
ಅಬ್ರವೀಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪ್ರೀತಃ ಸಮುದ್ರಾಜ್ಜಲಮಾನಯ || 6.19.24 ||

ತೇನ ಚೇಮಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಮಭಿಷಿಂಚ ವಿಭೀಷಣಂ |
ರಾಜಾನಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪ್ರಸನ್ನೇ ಮಯಿ ಮಾನದ || 6.19.25 ||

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಸೌಮಿತ್ರಿರಭ್ಯಷಿಂಚದ್ ವಿಭೀಷಣಂ |
ಮಧ್ಯೇ ವಾನರಮುಖ್ಯಾನಾಂ ರಾಜಾನಂ ರಾಜಶಾಸನಾತ್ || 6.19.26 ||

ತಂ ಪ್ರಸಾದಂ ತು ರಾಮಸ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸದ್ಯಃ ಪ್ಲವಂಗಮಾಃ |
ಪ್ರಚುಕ್ರುಶುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಸಾಧುಸಾಧ್ವಿತಿ ಚಾಬ್ರುವನ್ || 6.19.27 ||

ಅಬ್ರವೀಚ್ಚ ಹನೂಮಾಂಶ್ಚ ಸುಗ್ರೀವಶ್ಚ ವಿಭೀಷಣಂ |
 ಕಥಂ ಸಾಗರಮಕ್ಷೋಭ್ಯಂ ತರಾಮ ವರುಣಾಲಯಂ |
 ಸೈನ್ಯೈಃ ಪರಿವೃತಾಃ ಸರ್ವೇ ವಾನರಾಣಾಂ ಮಹೌಜಸಾಂ || 6.19.28 ||

ಉಪಾಯೈರಭಿಗಚ್ಛಾಮ ಯಥಾ ನದನದೀಪತಿಂ |
 ತರಾಮ ತರಸಾ ಸರ್ವೇ ಸಸೈನ್ಯಾ ವರುಣಾಲಯಂ || 6.19.29 ||

ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ವಿಭೀಷಣಃ |
 ಸಮುದ್ರಂ ರಾಘವೋ ರಾಜಾ ಶರಣಂ ಗಂತುಮರ್ಹತಿ || 6.19.30 ||

ಖಾನಿತಃ ಸಗರೇಣಾಯಮಪ್ರಮೇಯೋ ಮಹೋದಧಿಃ |
 ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ ರಾಮಸ್ಯ ಜ್ಞಾತೇಃ ಕಾರ್ಯ ಮಹೋದಧಿಃ || 6.19.31 ||

ಏವಂ ವಿಭೀಷಣೇನೋಕ್ತೋ ರಾಕ್ಷಸೇನ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ |
 ಆಜಗಾಮಾಥ ಸುಗ್ರೀವೋ ಯತ್ರ ರಾಮಃ ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಃ || 6.19.32 ||

ತತಶ್ಚಾಖ್ಯಾತುಮಾರೇಭೇ ವಿಭೀಷಣವಚಃ ಶುಭಂ |
 ಸುಗ್ರೀವೋ ವಿಪುಲಗ್ರೀವಃ ಸಾಗರಸ್ಯೋಪವೇಶನಂ || 6.19.33 ||

ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ಧರ್ಮಶೀಲಸ್ಯ ರಾಮಸ್ಯಾಸ್ಯಾಪ್ಯರೋಚತ |
 ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸುಗ್ರೀವಂ ಚ ಹರೀಶ್ವರಂ || 6.19.34 ||

ಸತ್ತ್ವಿಯಾರ್ಥಂ ಕ್ರಿಯಾದಕ್ಷಂ ಸ್ಮಿತಪೂರ್ವಮಭಾಷತ |
 ವಿಭೀಷಣಸ್ಯ ಮಂತ್ರೋಽಯಂ ಮಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರೋಚತೇ || 6.19.35 ||

ಸುಗ್ರೀವಃ ಪಂಡಿತೋ ನಿತ್ಯಂ ಭವಾನ್ ಮಂತ್ರವಿಚಕ್ಷಣಃ |
 ಉಭಾಭ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ರೋಚತೇ ಯತ್ ತದುಚ್ಯತಾಂ || 6.19.36 ||

ಏವಮುಕ್ತೌ ತತೋ ವೀರಾವುಭೌ ಸುಗ್ರೀವಲಕ್ಷ್ಮಣೌ |
 ಸಮುದಾಚಾರಸಂಯುಕ್ತಮಿದಂ ವಚನಮೂಚತುಃ || 6.19.37 ||

ಕಿಮರ್ಥಂ ನೌ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ನ ರೋಚಿಷ್ಯತಿ ರಾಘವ |
ವಿಭೀಷಣೇನ ಯತ್ ತೂಕ್ತಮಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ ಸುಖಾವಹಂ || 6.19.38 ||

ಅಬದ್ಧಾಃ ಸಾಗರೇ ಸೇತುಂ ಘೋರೇಽಸ್ಮಿನ್ ವರುಣಾಲಯೇ |
ಲಂಕಾ ನಾಸಾದಿತುಂ ಶಕ್ಯಾ ಸೇನ್ಮೈರಪಿ ಸುರಾಸುರೈಃ || 6.19.39 ||

ವಿಭೀಷಣಸ್ಯ ಶೂರಸ್ಯ ಯಥಾರ್ಥಂ ಕ್ರಿಯತಾಂ ವಚಃ |
ಅಲಂ ಕಾಲಾತ್ಯಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಗರೋಽಯಂ ನಿಯುಜ್ಯತಾಂ |
ಯಥಾ ಸೈನ್ಯೇನ ಗಚ್ಛಾಮ ಪುರೀಂ ರಾವಣಪಾಲಿತಾಂ || 6.19.40 ||

ಏವಮುಕ್ತಃ ಕುಶಾಸ್ತೀರ್ಣೇ ತೀರೇ ನದನದೀಪತೇಃ |
ಸಂವಿವೇಶ ತದಾ ರಾಮೋ ವೇದ್ಯಾಮಿವ ಹುತಾಶನಃ || 6.19.41 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಯುದ್ಧಕಾಂಡೇ
ಏಕೋನವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||